СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 1-го жовтня 1947. No. 228. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, October 1, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЧОТИРИ КОМІСІЇ МАЮТЬ ПІДГОТОВИТИ СКЛИКАННЯ КОНГРЕСУ

Вашингтон, 29 вересня. — Президент Труман передав републиканським провідникам конгресу вирішення питання, чи має бути скликаний конгрес на надзвичайну сесію для придбання фондів на рятунок західно-европейських країн перед заливом комунізму. Від себе запросив президент обі конгресові буджетові комісії й обі комісії закордонних відносин, щоб вони зійшлися як найшвидше і подбали про фонди на допомогу Італії, Франції й Австрії після 1 грудня 1947. Президент прийшов до згаданого висновку після півтретягодинної наради в Білім Домі з републиканськими й демократичними провідниками конгресу. — Дати скликання комісій не встановлено, одначе це не може статися швидше як в половині жовтня, тому, що багато членів згаданих комісій поїхали до Европи для провірки відносин. Президент переповів коротко про вислід нарад на пресовій конференції, скликаній на швидку руку після конференції в Білім Домі. Від себе висловив президент переконання, що нема потреби скликати конгрес, коли його члени не матимуть наміру піддержати цілим серцем пляни для рятунку Европи.

ПЯТИЛІТКА ДЛЯ ПРОДУКЦІЇ ЛІТАКІВ.

Вашингтон. — Фабриканти літаків зажадали від президентської Комісії Повітряної Політики одобрення пятирічного пляну продукції літаків для Злучених Держав. Провідник фабрикантів, ген. Оливер П. Еколс, заявив, що треба наперед скласти плян, кілько літаків має бути вироблених, щоб можна приготовити матеріяли. Він сказав, що теперішня продукція літаків не вистарчальна, коли взяти під увагу, що під час війни будовано 100,000 літаків річно.

ФОРД ПОРІВНУЄ СВОБІДНИЙ ПРОМИСЛ З НЕВІЛЬНИЧИМ.

Клівленд, Огайо. — На річнім зібранні товариства виробників частин літаків і авт виголосив промову Генрі Форд II. Він вказав на конечність повної продукції у всіх ділянках для заспокоєння повоєнних потреб. Одна країна не може подолати цьому завданню ,хоч би це була така країна як Злучені Держави. Одначе для успішної продукції треба свобідного підприємства і тому Америка перевищує в продукції Росію, де панує комуністична система господарки, яка хіба наносить ганьбу советському колективізмові.

САНТОВІ ДОКАЗАЛИ УЧАСТЬ В КОМУНІСТИЧНІМ РУСІ.

Ню Йорк. — Після 10-денної перерви в переслуханнях свідків проти румунського імігранта Джана Санта іміграційна влада покликала нових свідків проти нього. Джордж Гювит, який їздив до Москви для науки комуністичної тактики для підготування революції в Америці, широко переповідав свій досвід з комуністичною верхівкою і заявив, що Санто бував разом з ним на 200 комуністичних зібраннях, на які допускали лише комуністів. Санто був організатором юнії Транспортових Робітників у Ню Йорку, якої головою тепер є Майкел Квін. Юнія, за зізнанням свідків, мала підготовити спинення всякого міського руху, коли б був даний знак до виклкання перевороту. Подібні зізнання склав теж свідок Гумфрі О'Шей. Оборонець Гері Сечер поводився цим разом прилично і виглядав зрезигнований.

В НЮ ЙОРКУ ЗГОРІВ ВЕЛИКИЙ ПРИЧАЛ.

Н юЙор.к — Два дні горів причал ч. 57 при ріці Гудсон у Ню Йорку, при чім 140 членів пожежної сторожі віднесло покалічення. Причал належав до корабельного підприємства Грейс Лайн, мав великі припаси бавовни для експорту, а шкоду обраховують на $5,000,000. Як причину пожежі подають недбальство. Це була найбільша пожежа від 1932 р., коли згорів причал лінії Кюнард.

ОСТАННЯ ПРИСЛУГА ГУВЕРА.

Вашингтон. — Бувший президент Герберт Гувер, який тепер має 73 роки життя, прийняв на себе „останній прилюдний обовязок" свого життя, а це предсідництво 12-членної комісії для студіювання способів, як зменшити видатки на ведення федерального уряду. Гувер прийняв цей обовязок на спеціяльній церемонії в Білому Домі у приявності президента Трумана й інших високих урядовців.

СУД ДАЄ ВІЛЬНУ РУКУ ПІДПРИЄМЦЯМ І НАСТАВНИКАМ.

Вашингтон. — Федеральний апеляційний суд видав рішення, що підприємці можуть свобідно переговорювати з наставниками („форманами") в справі умов і платні за працю і юнії форманів не будуть мати права до обовязкових колективних переговорів, як інші юнії.

Москва відкинула американський протест проти нападу газет на президента Трумана

Вашингтон, 29. вересня. — Департамент стейту оприлюднив протест американського амбасадора Волтера Бедела Смита, висланий до советського міністра закордонних справ Вячеслава Молотова проти нападів советських газет на президента Трумана й відкинення цього протесту Молотовом. Протест відносився проти статті Бориса Ґорбатова, поміщеної в „Літературній Ґазеті" з 20. вересня. У статті порівнав Ґорбатов през. Трумана до Гітлера, назвав його „післанцем Вол Стріту", „крамарем з (повіту) Джексон, який переганяється у здобутті лаврів з капралем з Мюніху". Американський амбасадор звернув увагу Молотові, що така кампанія це підпалювання до війни, що в статті містяться такі напасті на голову приязної держави, яких не містив Ґебелс за часів війни між Німеччиною й Америкою і тому советський уряд повинен відречися всякої звязи зо згаданою статею. — У відповідь на це Молотов написав, що він не може переговорювати з амбасадором про статтю Ґорбатова, бо советський уряд не є відповідальний за статтю в одній чи другій газеті; що не приймає протесту в цій справі і що американська преса, якою керує реакція, є на ділі підпалювачем війни.

БИРНС ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ЇХАТИ ДО ЮГОСЛАВІЇ

Вашингтон. — Бувший секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс не прийняв запрошення югославського диктатора Тіта поїхати до Югославії для переконання, чи там є признаки агресії проти Греції. Бирнс заявив, що його поїздка перешкаджала б акції Асамблеї Обеднаних Держав, яка має перед собою внесок у цій справі і яка має від себе провірити закиди, видвигнені проти Югославії, Альбанії й Болгарії. — Запрошений з такою самою місією Гаролд Стасен ще не відповів, як теж не відповіли інші запрошені, крім пастора д-ра Фосдика, який відмовився.

ВІДКРИТО ЗАГОВІР НА КУБІ ПРОТИ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ

Гавана, Куба, 29. вересня. — Команда армії оприлюднила, що відкрила в час змову до нападу на Домініканську Республику, щоб там скинути уряд генерала Трухіля і не допустила до його виконання. Експедиція мала готових 3,000 добровільців, кораблі і літаки.

Документи, приловлені при цій нагоді, виказують, що в заговір вмішаний міністер освіти з Куби, Хозе Алеман. Документи предявлено Верховному Судові.

Араби проти поділу Палестини

ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО БУДУТЬ ЇЇ БОРОНИТИ „ДО ОСТАННЬОЇ КРАПЛІ КРОВИ"

Лейк Соксес, Н. Й., 29. вересня. — Речник арабського Високого Комітету в Палестині, Джамаль ель Гуссейні, заявив сьогодні в Комітеті О.Д. для Палестини, що араби в цій країні є рішучо проти поділу, чи федерації Палестини, як це передбачує плян Комітету, та що араби будуть „до останньої краплі крови боронити своїх законних прав та кожної пяді землі" в Палестині. Він заявив, що розвязка палестинської проблеми була б цілком проста, якщоб жиди не домагалися для себе спеціяльних прав і якщоб їх в цих змаганнях не піддержували Британія і Америка. Арабський представник заперечив правдивість „історичних прав", які жиди видвигають до Палестини. Він теж гостро осуджував дотеперішню міжнародну політику у відношенні до Палестини, виказуючи її несправедливість щодо арабів, які там творять дві треті частини населення.

ГРЕЦІЯ ВЗИВАЄ О.Д. ПРИСПІШИТИ ЗАМИРЕННЯ БАЛКАНУ

Виступ Цальдаріса в Політичному Комітеті О.Д. Британія і Франція піддержують американську пропозицію.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. вересня. — Заступник премієра і міністер закордонних справ Греції, Константин Цальдаріс, виступив сьогодні з промовою в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї О.Д., домагаючись приспішення остаточного замирення на кордонах його країни. Цальдаріс заявив, що власне таді, як ця справа є предметом нарад О.Д., Болгарія, Югославія і Альбанія продовжують озброювати та допомагати комуністичним бандам в боротьбі проти Греції. Він твердив, що в інтересі загального миру обовязком О.Д. є приспішити допомогу для оборони незалежности Греції. Під час дебат представники Британії й Франції заявили, що вони піддержуватимуть американську резолюцію в цій справі.

БРИТАНІЯ ОБОРОНЯЄ ПЛЯН МАРШАЛА В О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. вересня. — Британський представник в О.Д., державний підсекретар закордонних справ Кристофер Мейю, виступив сьогодні в Економічному та Фінансовому Комітеті Генеральної Асамблеї О.Д. в обороні Пляну Маршала, підкреслюючи велику прислугу, яку віддала Обеднаним Державам Паризька конференція в цій справі. Він в дальшому пункт за пунктом збивав закиди польського представника, мовляв, Плян Маршала підважує авторитет О.Д. та є шкідливим для організації миру, виказуючи його цілком протилежну вартість.

БЕЗВИХІДНА „МЕРТВА ТОЧКА" В СПРАВІ НОВИХ ЧЛЕНІВ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. вересня. — Рада Безпеки О.Д. сьогодні знову розглядала справу прийняття в члени О.Д. бувших сателітів Німеччини, не знайшовши жодного виходу з „мертвої точки", в якій вона опинилася. Совєтський представник, А. Ґромико, дальше обстоював свою думку, що він погодиться на прийняття в члени Італі, але тільки під умовою, що будуть прийняті теж советські сотеліти Болгарія, Угорщина, Румунія і Фінляндія.

АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ КАНДИДАТУРУ АРГЕНТИНИ ДО РАДИ БЕЗПЕКИ

Лейс Соксес, Н. Й., 29. вересня. — Злучені Держави Америки і Велика Британія виявили готовість піддержати кандидатуру Аргентини на члена Ради Безпеки О.Д. на найблищий період. Рівночасно видвигається теж кандидатуру Уругваю, яку піддержують Совєтський Союз і його сателіти та, правдоподібно, Швеція, Норвегія і Данія.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЛОВИ НА ЛЮДЕЙ ТЕЖ В ІТАЛІЇ

Рим, 29. вересня. — Ловля на людей належить до головних метод большевицького терору і її за московським взірцем практикується в усіх країнах, де комуністи приходять до голосу. Сьогодні, під час нарад італійського парляменту виявлено, що з італійського прикордонного міста Ґоріца „зникло" 1,400 італійців, схоплених югославськими большевиками.

ШЕФ РОЗВІДКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ ПРИБУВ ДО ГРЕЦІЇ

Атени, 29. вересня. (АП). — З поінформованих джерел повідомили, що до Греції прибув зі своїм штабом шеф розвідки Американської Армії, генерал-майор Стівен Дж. Чемберлин. Ціллю його приїзду мала б бути провірка грецької військової тактики в боротьбі проти большевиків, з метою рекомендацій „окремого оборонного пляну" у Вашингтоні для зустрічі „кожної загрози, яка могла б виринути".

ТЕРОР В ПАЛЕСТИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Єрусалим, Палестина, 29. вересня. — Власне тоді, як ООД радить над справою Палестини та як Британія виявила готовість зрезигнувати з мандату над цею країною, там продовжується боротьба всіх проти всіх. Вчера в Гайфі вибухла сильна бомба, підложена жидівськими терористами, вбиваючи 10 британських і арабських полисменів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НИЩИЛЬНИК НАЇХАВ НА МІНУ БІЛЯ ТРІЄСТУ

Тріест, 29 вересня. (АП) — Американський нищильник Доглес Г. Факс (2,200 тон) наїхав сьогодні на міну на горішньому Адріятику, 18 миль від Тріесту. Міна експльодувала, внаслідок чого корабель був важко пошкоджений, трьох моряків згинули а 12 були поранені, в тому 4 важко. Нищильник був в дорозі з Венеції до Тріесту. Експльозія трапилась на водах, які вважається ще не цілком очищеними від мін з часів війни. Нищильник Доглес Г. Факс належить до наймодерніших того типу американських воєнних кораблів ,мав найважче озброєння і був збудований вже в 1944 році. Інші кораблі поспішили йому з допомогою.

КРИПС МІНІСТРОМ ЕКОНОМІЇ В БРИТАНІЇ.

Лондон, 29 вересня. Відомий британський державний муж, сер Стаффорд Крипс, був призначений сьогодні міністром економічних справ з великими повновластями та зі завданням координувати всю як внутрішню так і закордонну економічну політику Великої Британії. Призначення Крипса міністром економії робить його — як подається в пресових коментарах — „головно-командуючим всіх британських сил в битві з теперішньою господарською крізою". Повновласті Крипса охоплюють ціле господарство країни: продукцію, експорт та імпорт.

ФРАНЦІЯ ПРОХАЄ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ПОЗИЧКИ ВІД ЗДА.

Париж, 29 вересня. Французький уряд звернувся за посередництвом секретара скарбу Снайдера до уряду Злучених Держав з проханням негайної позички в сумі 150,000,000 долярів і опісля по 120,000,000 долярів місячно аж до часу, як почне діяти Плян Маршала. Цю справу мав би ще обговорити французький міністер закордонних справ Бідо зі секретарем стейту, ген. Маршалом. Беручи до уваги, що Плян Маршала навряд чи почне діяти перед квітнем найблищого року, Франція одержала б на його „конто" 870,000.000 долярів. Прохання Франції буде предметом окремих нарад американського уряду.

РОСІЯ САБОТУЄ МИРОВИЙ ДОГОВІР З АВСТРІЄЮ.

Відень, 29 вересня. На підставі дотеперішніх нарад представників чотирьох великодержав, що мали підготовити проєкт мирового договору з Австрією, тут виробилося переконання, що Советський Союз задумує виключити цю справу з порядку нарад найблищої конференції Ради чотирьох міністрів закордонних справ, що має відбутися в Лондоні в листопаді. Совєти готові обговорювати, але тільки ці свої пропозиції і домагання, на які західні союзники в жодному разі не можуть погодитися.

„ЗНИК" АМЕРИКАНСЬКИЙ АДВОКАТ, ЩО ХОТІВ БОРОНИТИ НАЦИСТА.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 29 вересня. (АП) — Сьогодні „зник" Томас Аллегретті, адвокат з Шикаго, що був тут на службі американського військового управління та зголосив був свою готовість боронити перед судом одного з директорів німецького хемічного концерну І. Г. Фарбеніндустрі, обвинуваченого за воєнні злочини. Аллегретті був дістав наказ з Армії негайно виїхати з Німеччини і він публично виступив проти цего наказу, заявляючи, що він „не виїде, аж доки його не викинуть".

ЗАГРОЖЕНЕ ПАРТИЗАНАМИ ГРЕЦЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ДІСТАНЕ ЗБРОЮ.

Атени, Греція, 29 вересня. Американські і британські військові спеціялісти в Греції заступають думку, щоби в загрожених партизанами районах забезпечити цивільне населення зброєю. Це звільнило б стаціоновані там по селах і містах військові частини до офензивних акцій.

ІРАНЦІ НЕ ДАЮТЬ БОЛЬШЕВИКАМ НАФТИ.

Тегеран, Іран, 29 вересня. З останніх нарад іранського уряду і парляменту виходить виразно, що іранці не налякались большевицьких погроз і не виявляють найменшого бажання задовольнити советські домагання нафтових концесій в країні. Шеф відділу пропаганди при уряді вчера заявив, що іранську нафту будуть експлуатувати виключно самі іранці і ніхто інший.

МАНДРІВКА НАРОДІВ В ІНДІЇ.

Ню Дельгі, Індія, 29 вересня. (АП) — Поділ Індії на дві домінії та фанатична релігійна боротьба між гіндусами і музулманами були причиною справжньої мандрівки народів в цій країні. Втікають одні від одних, залежно де яка партія має більшість. Усіх втікачів досі нараховується на 7 мільйонів. В одному таборі на березі ріки Біз в східному Панджабі повінь залила 1,000 музулманів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОДБАЙМО ЗА РІДНИЙ ЧАСОПИС!

На вільній землі Вашингтона розноситься від 55 років вільне українське слово, яке голосить наш часопис. Це слово не завжди прибране в „Свободі" в красу, на яку така багата українська мова. Воно не завжди спроможне виявити усю нашу напругу, усі наші змагання, усі думки, болі й радощі американських українців, як і цілого українського народу. Але одно у „Свободі" постійне, незахитне і чисте як сльоза: вірна служба американським та українським ідеалам.

Багато дечого „Свободі" бракує. Так було від самого її початку і так, на жаль, є ще й нині. Та недомагання „Свободи" є нашими недомаганнями, є недомаганнями нашого загалу. „Свобода" ніколи не мала таких фондів, які давали б змогу поставити часопис на тій висоті, яка відповідала б мріям та банжанню редакторів чи видавців. Її видавано довгими часами навіть у таких обставинах, що прямо чудо, що вона вдержалась стільки літ. Важко повірити, що б щоденник обходився двома редакційними силами, та ще в часах, коли не було майже ніяких кореспондентів, а таке було не так давно. Та ощадности, які треба було в цей спосіб робити, щоб ратувати існування часопису, нині вже нам не поможуть, коли громадянство не порятує, а властиво, коли не доплатить до передплати хоч частину цього, що повинно б платити.

Як знаємо, передплата на наш часопис є та сама, яка була тому 27 років. Що це означає, не треба хіба нікому ближче пояснити. Всі ми відчуваємо дорожнечу. Всі ми знаємо, скільки платимо за всі речі нині, а скільки ми платили за них тому 10 років. Теж знаємо, скільки ми заробляли тому 10 років, а скільки заробляємо нині. Усе пішло вгору, пішло дуже високо вгору теж і це все, що є звязане з видавництвом часопису, а ми — в такому часі дорожнечі — ще додали одне число, якого видання вдержали у воєнних часах через брак паперу. Значить, що ми самі добавили собі видаток на приблизно $10,000. Цього, як знаємо, домагалась остання Конвенція Українського Народного Союзу, обстоюючи слушну думку, що цього вимагає потреба важкого часу, який переживає цілий світ, а зокрема потребує цього справа оборони поневоленого українського народу, для якого цей часопис був довгий час одиноким вільним українським щоденником у світі.

Конвенція У. Н. Союзу не піднесла передплати на „Свободу". Вона виходила з цього заложення, що як тільки наш загал пізнає правдивий стан, у якому находиться „Свобода", він підіпре її цілком певно добровільними доплатами і жертвами. Для цеї цілі Конвенція заявилась за це, щоб переводити кожного року в місяці жовтні пресову кампанію. Минулого року ми переводили першу таку кампанію і вона дала стільки, що цим покрито кошти додаткового числа. Думаємо, що цьогорічна кампанія піде краще і дасть нам змогу не тільки задержати надалі додаткове число, але й піднести зміст часопису новими кореспонденціями, фелейтонами і т. п. Кампанія уже розпочата, а тепер, Шановні читачі, слово за Вами.

Проти марнування харчів

Заклик президента Трумана проти марнування харчів американцями був би дивним, коли б не був злучений з пригадкою про таку важну справу, як висилка харчів до Европи. Отсей природний зазив президента до меншого марнування, викликає в американців подекуди негодування. Саме це є доказом, що прийшов час отверто про це заговорити. Приватні одиниці, хоч би й дуже впливові, не можуть мати такого впливу на населення, як осторога найвищого урядовця держави. Уже те, що слова президента містять газети на першому місці, вони своє зроблять і заставлять широкі кола громадянства до глибшої застанови.

Досі засаду ощадности й немарнування харчів практикували звичайно убогі люди, котрим не ставало засобів на прожиток. Зате ті, що жили в достатках, не лише, що не вважали за потрібне такими справами журитися, але своїм прикладом кидали визов людям, що не могли йти їхніми слідами. З такої поведінки повставала зависть і негодування убожчих проти багатших.

Засада шанувати хліб просто вкорінена в великій частині американського населення, яка приїхала сюди з Европи впродовж останніх кількадесяти літ. „Святий хліб" це пересічна назва хлібних засобів між людьми селянського походження. Отже, коли хто викидає хліб на сміття, це свого роду святотатство у згаданої групи людей. З огляду на справжню нужду серед мільйонів людей в інших частях світу, поширення такої засади серед усього населення Америки є саме на часі. Коли б переконаня, що хліб це свого роду святість, прийнялося на постійне в Америці, воно могло б придатися на майбутне. Бідних ніколи не забракне між людьми. Отже коли будуть готові засоби харчів, можна їх буде вислати в бідні краї.

При нагоді президентового заклику проти марнування харчів часописі звернули увагу на їхне марнування в ресторанах. У деяких ресторанах порції такі великі, що пересічний гість не може їх зїсти. Наслідок цього такий, що майже четвертина харчів марнується. Крім цього марнуються теж і гроші, які непотрібно платять за такі порції принагідні гості. Отже ясна справа, що на такій ощадности подвійна користь: для країни і для гостей.

Марнування не завжди є признакою багатства, а радше є признакою недостачі засад господарности. Хто дбає про правильний хід господарства зберігатиме ощадність у всьому: у видатках, одязі, в харчах. Лише рознуздання й брак життєвої дисципліни спонукують людину жити без вирахування. Навпаки, ощадність не є признакою бідноти. Розумна ощадність наказана і серед найбагатшої кляси громадянства.

Так само голод не конче мусить походити через недостачу апетиту. Часто лікарі наказують голодувати для рятування здоровля. Постійне зменшування їди вказане для людей у старшому віці, бо це причиняється до здоровля й продовжує життя. Головно люди, які терплять на серцеві недуги, мусять вважати, щоб не товстіти від обильних харчів. Отже ощадність в харчах можна поширити серед цілої групи людей у старшому віці.

Цього вимагає засада гігієни, яку з нагоди заклику президента добре пригадати широким колам населення. Тоді чоловіколюбство вийде теж і на особистий хосен населення.

Микола Чубатий.

Наукове Товариство ім. Шевченка при праці

Не минуло пів року від обновлення Наукового Товариства ім. Шевченка на еміграції, а українські науковці, згуртовані в нашій некоронованій академії наук, розпочали вже широко закроєну працю, яка може нас тільки наповняти оптимізмом про невмиручість українського духа. Праця Товариства розгорнулася в двох напрямах: в напрямі дальшої організації українських вчених та в напрямі організації самої наукової праці та наукових видавництв, відповідно до потреб часу.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові перед першою світовою війною було науковою організацією всеукраїнського значення. Відомо, що не тільки західно-українські вчені належали до цього товариства та там свої праці друкували, але також вчені зі східної України, не маючи змоги публікувати своїх праць над Дніпром, видавали свої твори у Львові. Сама ж матірна установа у Львові зростала передовсім завдяки княжим жертвам та фондаціям українців зі східної України як Семиренка, Чикаленка, Милорадовичевої та других. Це вони уфундували три кількаповерхові доми у Львові для НТШ на поміщення бібліотеки, музею, ляборатоpій, друкарні, переплетні та для бюр самого товариства. Це вони закупили для нашого наукового товариства одну із наймодерніших друкарень у Львові. Так було аж до повстання Української Держави 1917 року та до основання Всеукраїнської Академії Наук в Києві.

Природним розвоєм річи з відбудовою Української Держави провідну ролю в організації української науки повинна була перейняти Українська Академія Наук в Києві основана гетьманом Павлом Скоропадським в листопаді 1918. На жаль окупація України большевиками перешкодила цьому. Українська Академія Наук розвинула успішно свою наукову працю тільки перед 1930 роком. Після того вона перестала бути осередком організації української науки. Її зрусифікували та поставили на услуги російсько-червоного окупанта України. Таку марну ролю вона сповняє й до нині.

Та навіть в часах можливої праці Української Академії Наук (1922-1929) східно-українська наука була відгороджена від світа залізною заслоною. Тому перед світом таки Науковому Товариству ім. Шевченка приходилося р е п р езентувати українську науку на міжнародних зїздах та конгресах, куди українських вчених зі совєтської України так як не пускали.

По розгромі Української Академії Наук та її членів (1930) знов Наукове Товариство ім. Шевченка мусіло перейняти ролю центральної наукової установи цілої України. Як колись за царата, таку саму ролю має перед собою і тепер обновлене Наукове Товариство ім. Шевченка серед ще важчих обставин.

Всі трудноші старається нова управа НТШ перемогти та їх перемагає, як на початок, дуже успішно. Поперше Наукове Товариство зачало вже втягати в свої організаційні рамці вчених зі східної України та займенувало їх своїми дійсними членами. В секції Історично - Філософічній новими дійсними членами стали: проф. Лев Окіншевич, проф. Роман Димінський, проф. Віктор Доманицький, проф. Леонтій Шрамченко, проф. д-р Наталія Полонська-Василенко, о. проф. д-р Василь Лаба, д-р Домет Олянчин, проф. д-р Олександер Оглоблин, проф. д-р Петро Курінний.

В Секції Філологічній новими дійсними членами стали: проф. Віктор Петрів, проф. Евген Онацький, проф. Володимир Міяковський. В Секції Математично-Природничо - Лікарській новими дійсними членами стали проф. д-р Розгін, та проф. д-р Михайло Ветухів. З виїмкою одного о. д-ра Василя Лаби всі нові дійсні члени це східні українці нової та старої еміграції. Тим способом своїм членством НТШ стає науковою установою всеукраїнського характеру.

Річ природна, що це тільки перша група нових дійсних членів, по якій прийдуть другі покликані зпоміж визначних науковців українців та неукраїнців цілого світа, що своїми працями причинилися чимсь до розвою української науки.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily, except Sunday, Monday and holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1947.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Nicholas Muraszko, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Nicholas Muraszko, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Dmytro Halychyn, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Gregory Herman, 80 W. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
Maria Malevich, 344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.
Nicholas Muraszko, Business Manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Association, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 13,000

NICHOLAS MURASZKO, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 26th day of September, 1947.

WALTY STASIG, Notary Public

(Seal) (My commission expires June 1, 1948).

Рівночасно нова управа НТШ намітила широкі пляни наукової праці достосованої до пекучих потреб української нації. Тим способом обновлене НТШ стає науковою установою на услугах українського народу. Корисною новістю в організації української науки стало оснування 4 наукових бюр; одного для збирання історично-соціологічних матеріялів, зокрема відносно життя українського народу продовж останніх 30 літ. Інші бюра мають завдання збирати матеріяли до студій української мови, бібліографії та енциклопедії.

Мабуть в життю тисячлітнього існування українського народу небагато було таких катастрофальних періодів, як період підсовєтського життя України, дальше період польського та гітлерівського лихоліття. Матеріяли слід негайно збирати доки є ще змога, та той матеріял переховати для історії, щоб він не пропав так, як пропадали всі сліди українського життя в часі татарського знищення України та в часі так званої Руїни. Тому відносне бюро при НТШ має величезне завдання перед собою.

Наукове Товариство постановило негайно приступити до відновлення своїх наукових публікацій. Якщо НТШ ще перед першою світовою війною було високо ціненою науковою установою в науковому світі, то тільки через свої наукові видання, зокрема через правильно видавані записки НТШ. В теках НТШ нині вже є готові матеріяли для двох томів Записок, які треба негайно видати та розіслати по університетах та академіях наук цілого світа та тим самим задокументувати, що українська наука на вільних землях світа поза засягом совєтського кнута, живе і жити буде

Для обговорення важних біжучих питань української культури Управа НТШ постановила підняти наново видавання, популярно-наукового журналу „Сьогочасне та Минуле", який покищо виходитиме що три місяці подібно як українсько-американський журнал "The Ukrainian Quarterly", видаваний в Америці в англійській мові Українським Конгресовим Комітетом.

Дальше нова Управа НТШ постановила навязати найживіші звязки з ученими всіх країн світа, зокрема з ученими англосаського світа. Посередником у цій праці має стати американський відділ НТШ, який мабуть вже й в недовгім часі стане централею НТШ, бо з огляду на теперішне світове політичне положення перенесення централі Наукового Товариства імени Шевченка до Америки, конкретно до теперішної столиці світа, осідку організації О б є д н а н и х Держав, являється прямо конечністю. Багато рацій, про які годі публично писати, промовляють за тим.

Цілий той величавий плян обновленої діяльности нашої некоронованої Академії Наук

(Докінчення на 3 стор.).

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ЧУЖИНЦІ

4)

Він сам один. А їх стільки... гм. Але дорого це буде їх коштувати. Дуже дорого.

Він буде берегтись. Але нехай і вони бережуться.

Не повернувся цієї днини до табору. Вибрав собі місце на скелі, високо, де ніхто не міг до нього підійти і там пролежав решту дня, у голоді. Міг приглядатись таборові, міг бачити його рухи, але його доглянути не могли. Почував себе тут безпечно, з острахом думав тільки про ніч, що могла йому принести несподіванку. Звяжуть і потім зроблять комедію народнього суду над німецьким шпіоном, дураки. Так, як недавно зробили тут одному німцеві, що наївний, пішов теж шукати волі в них.

Сонце перейшло свій вершок дня і клонилось до заходу. Серед думок пройшов весь день і вечірній холодок обняв гарячі скелі. Добре, що хоч ночі теплі, а то було б гірко. Коли смерклось, доглянув бородату постать, що задержалась оподалік його скелі, задираючи голову догори.

— Го!... Го!... Агой!...

Піднявся і зложив долоні у трубку.

— Чого бажаєте?

— Йдемо сьогодні над раном у похід. Готовитись. Підеш з нами. Ти знаєш германську мову, будеш балакати, коли треба.

Святослав думав. Похід, гм. Його беруть теж. І надіються аж на таку глупоту у нього. А там, куля в плечі і все в порядку.

— Добре, піду! — відкликнувся.

— Добре!... — відгукнув бородач і завернув до табору. Не попрохав навіть на спільний нічліг. Хтось інший станув на варті біля табору, де попередньої ночі стояв Святослав. Середнього росту чоловік, середніх літ.

Святослав остав на своїй скелі знов самітний. Міг глядіти на небо, що темніло безсильне проти всевладної тепер ночі, на захід, що останками фіолету держався ще гір і на зорі, що поволі виходили із своїх казкових палат на нічний прохід. Все це над ним жило, рухалось і мало якусь ціль. Ціль, що він її не мав. Все це над ним оберталось у спокою, певне і суцільне у взаїмному зрозумінні і пошані. А він цього теж не мав. Сам одинокий, не хотів навіть згадувати рідного міста і рідні, що десь там остала на непевну долю. Багато думав про неї досі, але ніколи не жалів свойого вчинку. Життя пізнав. Сьогодні розумів його помимо молидих ще літ. Сьогодні знав його ясні і темні сторінки і свідомо пробивався крізь його нетрі. Лиш цілі бракувало у цьому світі. Не мав мети.

Як її здобути? Як її найти?

Цікаво, чи ті зорі, там, нагорі, теж колись мусіли завдавати собі таке питання? Цікаво, чи вони колись теж шукали мети, заки Всевишній визначив їм життевий шлях у молочних просторах?...

Цікаво.

Раптом щось звернуло його увагу. Якийсь камінчик покотився вниз недалеко. Хтось мусів його штовхнути. Та хоч і як наслухував, не дочув нічого більше. Дещо успокоївся, але інстинкт не давав йому заснути. Наслухував дальше, хоч думки вже знов кружляли зоряними світами...

В одному менті вхопив автомат і спрямував його ще з лежачої позиції прямо у тінь, що виросла зпід скелі.

Затиснув зуби. Ще ждав...

— Де ти?... — залунав шепіт. — Скажи, де ти?...

Захвилював із люті, опустив автомат додолу і піднявся на ліктях. Знов це немилосерне сотворіння.

— Я тут. А тобі чого в цій порі? — заговорив майже голосно, здержуючи злість.

— Тссс... — зашипіла тінь і наблизилась.

Всетаки пильнувався. Не довіряв. І не зняв руки з замка зброї. Тінь присіла перед ним на камені.. На фоні яснішого дещо неба розпізнавав докладно свою ранішню жертвоносицю, що харчами хотіла здобути собі його увагу.

— Що скажеш?... Чого прийшла? Даремно трудилась сюди, на верх... до мене — сказав прозаїчно і виразно.

Тінь мовчала якийсь час. Потім заворушилась і сягнула поза себе. Присунула щось перед нього.

— Я тобі принесла дещо мяса і хліба... Зїси це. Ти не мав весь день нічого в устах.

— А яке тобі діло до мене, дівчино? Чого ти хочеш від мене?

— Я нічого не хочу. Чому ти так зле думаєш про мене?...

Замовк. Що їй сказати? Сказати їй все, що думав? Так найкраще. Нехай знає.

— Не можу думати про тебе добре, коли ти кожньої ночі спиш з іншим бандитом — кинув гостро. — Думаєш, я не знаю про це?

Зірвалась на рівні ноги. Відхилився назад і підхопив зброю до рук. Чув, як вона важко дихає.

— Я б тебе вбила зразу... якби не те, що... Я б убила...

Одним скоком піднявся і станув проти неї. Вона у руках держала кинджал, бачив це виразно у світлі зір. Такі речі видно зразу.

Не говорив нічого, але пильнував кожнього її руху. Не довіряв. Не довіряв навіть, коли вона простягнула кинджал до нього.

— Візьми... на знак, що я не хочу бути твоїм ворогом... як ці там, вдолині. Візьми... від Зари.

Зара, чуже імя. Не знав, чи вона серіозна, чи грає комедію. Проте витягнув руку і взяв кинджал. Один дотик вистачив йому, щоб зорієнтуватись, яка це страшна могла бути зброя у її руках.

(Кінець буде).

КАМПАНІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ У. Н. СОЮЗУ ДО 50 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ буде успішною тільки тоді, коли кожний Відділ придбає для Союзу призначене йому число членів. Та щоб Відділи могли виповнити свої квоти, до цього треба спільних зусиль та ревної праці всього членства. До таких зусиль і такої праці закликає тепер У. Н. Союз кожного активного, патріотичного члена, кожну щиру, ідейну членицю.

Праця для нових імігрантів

Людина, яка свіжо прибуває до Америки з Европи, натрапляє у цьому Новому Світі тільки різнородних новостей і трудощів, що часто серед них вона почувається безрадною. Коли до цього додати ностальгію — тобто тугу за рідним краєм чи рідною хатою — то вона перебуває ще й свого роду душевну недугу. Ця недуга відбивається між іншими у невдовіллю до всього, що американське та в нехіті до людей, які зжилися з американськими відносинами, або які, через своє народження в Америці, інших відносин не знають. Коли до цього долучиться ще недостача засобів до життя, то для нового американського імігранта починається така гірка нова життева доба, яка нераз доводить його до трагічних настроїв.

У ще гіршому положенні находяться свіжі імігранти, які ніколи не мали наміру їхати до Америки, а яких доля кинула сюди в погоні за вимріяною свободою після останньої війни. Найшовши свободу, а не найшовши для себе особисто відповідного пристановища й варстату праці, вони почуваються заведеними у своїх сподіваннях і навіть нерідко леліють думку... вертати назад на скитальщину.

Українські імігранти є в такому самому настрою, як й імігранти іншого національного походження, бо на них усіх найбільше відбилося лихоліття, викликане останньою війною. Чим делікатніші почування в такої людини, тим сильніша в неї реакція на такі відносини. Тому, що серед нових українських імігрантів є велике число людей з такими тонкими відчування, та й сила їхнього відчування подекуди більша, ніж в інших людей і тому невдовілля серед них розмірно більше ніж серед людей з примітивним способом думання.

Це мусять усвідомити собі в першу чергу ці американці українського роду, які помагають своїм рідним у приїзді до Америки. Це потрібно знати на те, щоб помогти цим рідним „найти собі місце" після прибуття до Америки. Тому саме добре заздалегідь подумати про відповідне зайняття для таких людей, що їх спроваджуємо. Тепер в Америці „джабів" повно, отже не важко найти роботу. Та робота роботі не рівна й тому сама робота не все розвязує питання „джабу". Коли хто приїздить з Европи вже з якимсь „ремеслом у руках", для такого вибір зайняття не представляє великих трудно́щів. Треба лише підождати якийсь час, аж десь отвориться місце в заводі кравецькім, шевськім, столярськім,... Кухареві в якійсь кухні, кушнірові при виробі футер і т. п. Для таких людей не треба навіть ждати на науку мови. Кілька фахових слів вистарчить, щоб засісти при варстаті. Та вже важче людині, навіть і молодій, яка до війни жила на сільськім господарстві, а перебувши таборове життя, приїхала без окремого вишколу до Америки. Такій людині найліпше осідати серед фармерів на рілі, де можна навчитись фармерувати на американський лад. „Земля це наша мати" часто згадують старі люди. Хто має нахил осісти на землі, повинен негайно шукати фармерської праці, а вже за кілька років буде почуватися на сільськім господарстві так, як колись у себе дома. Хто ж не має нахилу до праці на землі, такий мусить добре призадуматися, яке зайняття для себе вибрати, бо нема часу на перескакування з з одної роботи до другої. У нашому віці поділу продукції на десятки різних фаз, робітник стоїть на одному місці наче машина і з часом самий перемінається в живу машину. Чим швидше він працює, тим досконаліший з нього робітник, тим лекше він дістане всюди роботу в своїм „фаху" а теж і більшу платню. Отже перескакувати з роботи на роботу і витрачувати дорогий час, це ніщо інше, як прискорювання безпомічної старости. Крім того, коли чоловік рахує на нагоду, щоб отворити свою робітню, то повинен пізнати, яке підприємство буде для нього поплатне. Бо то замало знати саму роботу, а треба ще зазнайомитися, звідки приходять сирівці і куди вивозяться готові вироби, яка їх ціна в продукції, а яка в продажу і т. п. Це все треба задзалегідь вивчити, а воно згодом придасться.

Очевидно, повище сказане можливе лише тоді, коли людина має до цього нагоду, тобто не стоїть під примусом конечности і не мусить братися зараз за першу ліпшу працю, щоб доконче заробити на перші життєві потреби. Одначе без огляду на конечність, фізична сила і здоровля при виборі праці є рішальні. Коли такі чинники входять в рахунок, то важною справою є теж положення варстату чи заводу: велике, чи мале місто; місто чи сільська околиця; вогка околиця чи суха; нічна робота чи денна і т. п.

Щодо помочі при виборі праці треба памятати, що в Америці повно бюр праці. Є приватні бюра, де за „джаб" треба заплатити більшу чи меншу грошеву оплату; у великих містах таких бюр повно і з ними легко познайомиться кожному, хто вже шукав праці давніше. Крім того — а на це варта памятати — є безплатні бюра праці міські, стейтові й федеральні. Такі бюра праці мають звичайно фахових дорадників і їх варта використати кожному при шуканні звання. Це свого роду флянтропійні установи й тому не треба їх виминати. Вони не мають на цілі шукати праці за оплатою, як це роблять приватні бюра й тому їх обслуга не має комерційного характеру.

Хто має час і спромогу, хай ще загляне до прилюдних бібліотек. У повоєннім часі появилася ціла література про те, які є „джаби" і як їх шукати. Ці книжки писані фаховими людьми, які мають великий життевий і фаховий досвід. Хто помагає своїм рідним дістатися до Америки, повинен теж і такі книжки мати на увазі і ними покористуватися. Свій власний досвід варт порівнати з досвідом інших, а тоді можна лекше дати поміч іншим, зокрема свіжим імігрантам.

„ВСЕСИЛЬНИЙ" ДОЛЯР ПІДУПАДАЄ НА ВАРТОСТІ. —Кажуть, що американський доляр є нині тої самої величини і того самого кольору як в 1939 році, але не можна сказати того самого про його справжню вартість. В 1939 році можна було в гросерни закупити це все за одного доляра, що є в руках тої дівчини. Нині вона вдоволена, як за доляра дістане з цього тільки мило й яйця, а про хліб, масло й молоко вже не говорити. За це треба окремо платити.

З життя української еміграції

КОНГРЕС УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ.

12-13-го липня в Берхтесгадені відбувся конгрес українських мистців, скликаних Ініціятивною групою, зложеною з усіх чотирьох обеднань (по 1 представникові): МУР, ОМУС, ОУМ, УСОМ. На конгрес прибуло приблизно 100 осіб, з 14 місцевих осередків, що заступали приблизно 300 членів мистецьких обеднань. Вступну доповідь про завдання і цілі новоутворюваної Централі ОМ (Обеднані Мистецтва), яке має поєднувати існуючі мистецькі обеднання-вертикалі, зробив голова ініціятивної групи д-р В. Блавацький. Після того конгрес вислухав доповіді представників усіх чотирьох обеднань: від МУР-у — п. Шерех, від ОМУС-у — п. Костецький, від ОУМ-у — п. Витвицький, від УСОМ-у — п. Е. Козак. У дискусіях порушено багато актуальних питань з ділянки мистецького життя української еміграції. Найяскравіші виступи були режисера Гірняка, письменника Ю. Косача, проф. Оленського, маляра Дмитренка і письменниці Коваленко, що була представником від ЦПУЕ на конгресі.

Конгрес ухвалив статут Обеднаних Мистецтв (ОМ), проєкт якого випрацювала ініціятивна група; обрав президента ОМ в особі Уласа Самчука і заступника президента — В. Блавацького. А також затвердив вісім членів Ради ОМ, делегованих (по два чол.) від кожного обеднання: від МУР-у — проф. М. Білецький і Ю. Косач, від ОМС-у — проф. Барнич і арт. Курило, від ОУМ-у — д-р Витвицький і проф. Оленський, від УСОМ-у — проф Е. Козак і арт. Стебельський. — (У. Вісті).

ТЕАТР „РОЗВАГА" В НОВОМУ УЛЬМІ.

Під проводом нової мистецької Ради на чолі з молодим музиком мґр. М. Антоновичем працює в Новому Ульмі театр „Розвага". Цей театр, обеднуючи головно молодих акторів і аматорів сценічного мистецтва, має за собою поважний доробок праці, не завжди рівної в осягах, але позначеної хотінням осягнути щораз кращий рівень. Під керівництвом реж. Мандзенка-Сірого за півтора року існування виставлено цілий ряд пес старого й нового репертуару, а також і чужинного („Мина Мазайло" Куліша, „Облога" Ю. Косача, „Ріка" М. Гальбе, „Степовий гість" Грінченка, „На маневрах" Ю. Сірого, „Тітка" Ю. Сірого й багато інших). З оновленням діяльности (з весною цього року) виставлено „Боднарівну", казку-балет „Лісовий цар Ох", обслуговуючи ближчі й дальші табори як Цуффенгавзен, Ельванґен, Діллінґен, Міттенвальд, Людвіґсбурґ й інші.

Театр „Розвага" встиг уже виховати декілька добрих молодих сил, що могли б під відповідним керівництвом спрямувати свій талант на щораз вищі щаблі.

Театр має теж доброго й вдумливого декоратора, мал. О. Клехнівського. Постави веде арт. Божко.

В сучасну пору театр „Розвага" підготовляє премієру пеєи Ю. Косача „Зозулина Дача". Це драматична хроніка в 14 картинах, що змальовує Київ на тлі німецької окупації й героїв київського революційно-підпільного осередка та УПА. Акторський ансамбль взявся до праці над цією песою з великим запалом, захоплений гостросюжетністю твору. В головних ролях пані Г. Бохан і п. Божко. Над цікавим і складним оформленням працює арт. Клехнівський. В найближчому часі театр „Розвага" покаже українському громадянству цю песу, яка була відзначена критикою як яскравий документ недавнього минулого. — (Час).

УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНА ГІМНАЗІЯ В ТАБОРІ ОБЕРНЦЕНН.

За українською гімназією в Оберннценні 2 роки важкої і відповідальної праці на відтинку виховання та навчання нашої молоді. 2 роки в сьогоднішніх змінних, непевних умовинах — це дійсно протяг часу, що його варто в якийсь спосіб відзначити. Тим більше, що ця гімназія випустила за цей час 20 абсольвентів, з яких 10 вже продовжує студії на вищих школах.

Гімназію засновано осінню 1945 року в Ансбаху за ініціятивою гімназійних учителів-емігрантів, А. Сичинського і Ф. Кульчинського. Коли зорганізовано в Оберцені коло Ансбаху український табір — цю гімназію туди перенесено і вже в листопаді 1945 року почалось там нормальне навчання на двох курсах при наявності 36 учнів. На матуральний курс після проведення вступних іспитів прийнято 13 учнів з яких в серпні 1946 року склало іспит зрілости 11. Директиром гімназії є п. А. Сичинський. У вересні 1946 р. почався новий шкільний рік, в часі якого були урухомлені 4 гімназійні кляси та матуральний курс. У гімназії навчалось у шк. р. 1946-47 46 учнів, в тому 19 учениць, а на матуральному курсі 10 учнів, в тому 2 учениці. Учителів в гімназії працювало 18 — всі кваліфіковані сили. Протягом шкільного року відбулась тричі інспекція школи, яку перепроваджував шк. інспектор при ОПУЕ В. Олійник. Інспектор встановив задовільний стан навчання. 20. липня ц. р. відбувся другий зчерги випуск абітурієнтів. До іспиту зрілости зголосилось 10 учнів з яких одного недопущено з огляду на недостатчну підготовку.

Предсідником іспитової комісії був проф. І. Паливода з відділу Культури і Освіти при ЦПУЕ.

Треба відмітити, що в час шкільного року і учителі, і учні брали участь у житті місцевого табору у підготовці національних свят та різних імпрез. Дуже гарну діяльність розвинув при гімназії „Пластовий гурток", що обєднував майже всіх учнів гімназії.

Гімназія втішається заінтересуванням зі сторони місцевого громадянства та передусім зі сторони таборової ради та управи (ком. табору п. М. Камат), та удержує широку матеріяльну допомогу. Все це дає змогу провадити працю в досить вигідних умовинах.

ОПУЕ плянує в слідуючому році на базі гімназії в Оберинценні зорганізувати повну гімназію для цілої области. — (Час).

Наукове Товариство ім. Шевченка при праці

(Докінчення зі стор. 2-гої)

вимагає багато гроша та багато жертвенности з боку українського громадянства по всьому світі, зокрема в Америці. Прямо конечністю для ратування української культури являється нині набуття відповідного дому для тої установи в Ню Йорку. Це справа великанського значіння та вже навіть нині пекуча з огляду на це, що преважні матеріяли для української культури мусять тут бути тільки тут згромаджувані та зберігані. Буде це „Дім Української Культури".

Другою важною справою для ратування української культури являється матеріяльна поміч для видання принайменше двох томів Записок НТШ продовж найблищого пів року та розсилка їх з Ню Йорку. Приготування матеріялів відбувається в Европі, одначе друк та розсилка відбуватися будуть з Америки. Один том Записок приділений математично - природничим наукам буде виданий в англійській мові. В найблищий видавничий плян входить також принайменше дві книжки журналу „Сьогочасне та Минуле". Друк тих намічених праць коштувати буде біля $15,000, які у львиній частині мусять зложити українці Злучених Держав та Канади. Ми мусимо обудити в собі в ці критичні часи для існування української нації духа героїчної жертвенности, якщо ми маємо відбити удар Кремля в невмірущого українського духа, в його національну культуру. Жертвенність на ці цілі це жертва історичної вартости.

Добрий початок вже зроблений. Громадянин М. Теслюк з Каліфорнії жертвував вже на праці НТШ $200, почувши про його обнову. Український купець Ярослав Пастушенко на скитальщині, в Німеччині піднявся оплачувати видавання журналу „Сьогочасне та Минуле". Інші українські купці в Німеччині зложили готівкою 40 тисяч німецьких марок. Тепер черга на американських українців.

Помічю для української культури в посередному розумінню є також допомога вибраній групі творчих українських вчених, щоб їм дати змогу творити свої наукові твори. Українські вчені в більшости живуть поза таборами та не користають з ніякої допомоги ІРО, вони не зараховані у львиній частині до так званих Ді Пі. Їм треба убратися. Вони потребують книжок, інструментів, звязків з американськими науковими установами. Дехто потребує допомоги на докінчення своєї зачатої наукової праці. Цю різнородну допомогу пристосовану до потреби вченого веде Комітет Допомоги Скитальцям Діячам Української Культури, одначе з браку фондів він не в силі заспокоїти великаньских потреб ратування українського вченого та української науки.

Конкретний плян Допомоги Українській Культурі та відповідний зазив буде предложений українсько-американському громадянству американським відділом НТШ в найблищім часі. Та вже тепер ми кличемо українських меценасів бути готовими на велику жертвенність під кличем: „Українська Нація для своєї культури"..

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Підготовка до „Теґ-Дей" у повнім розгоні.

Як можна було сподіватись Филаделфія з р о з у міла вагу хвилі і рушила виконати свій обовязок: Праця для підготовки „Теґ-Дей" іде вперед. Видно велике зацікавлення громадянства, а доказом цього були загальні збори, які відбулись в суботу 27. вересня.

На збори явилось велике число представників місцевих організацій, урядники ЗУАДоп. Комітету, духовенство, представники преси, місцеві професіоналісти і представники молоді, як теж скитальці.

Після відкриття зборів д-р Галан дав короткий огляд праці ЗУАДоп. Комітету та вказав на вагу праці й вимоги такої установи, якою є Допомоговий Комітет. Дальше він перейшов до самого „Теґ-Дей", звертаючи увагу на трудноці, які треба було перемогти, щоб його дістати. Згадав теж за усі ці можливості, які ми можемо використати.

Дискусії, які розвинулись, наглядно маркували серіозність і захоплення справою „Теґ-Дей" усіх приявних та їх охоту причинитись до його успіху.

Одною знайважливіших точок у ході нарад було, як зібрати потрібне число людей, особливо молоді, які переводили б збірку. Виявилось, що громада на Френкфорд уже почала працю у цім напрямі під проводом о. Уляницького і на наступні збори уже подадуть спис людей, які зголосились до праці.

Назначено людей, щоб порушили цю справу по других громадах, як: 239 Бравн, Найставн, Савт Филаделфії.

Також вирішено, щоб представники, які були на зборах, записували людей, своїх членів і знакомих, та принесли списки на збори.

Для розголосу „Теґ-Дей", інформації преси, контакту з редакторами американських газет вибрано Комітет (Publicity-Press Committee), в якого склад ввійшли: д-р Цегельський, д-р Дубас, ред. Катамай, п. Рогач, д-р Гарасим, п. Дудун, о. Савчук, п. Яремко, о. Олесь, п-ні Лотоцька, п-ні Уляницька, п-а Гаріс і молодь: п. Елко, Хмелик, п-ні Гладчук, п-а Г. Буґера, п-і Найда.

Цей Комітет вже починає працю в середу, 1. жовтня.

Вирішено скликувати збори що тижня і так наступні збори відбудуться в пятницю, 3. жовтня, в год. 8-мій в Домі Горожан. Просимо усіх, що були минулої суботи і цих, що не були, прийти на ці збори і взяти участь у підготовці „Теґ-Дей", бо його успіх буде „кредитом" для кожної і кожного з нас.

Олена Штогрин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Успішна імпреза на будову Народного Дому.

Українська громада міста Ню Йорку почала осінній сезон своєї громадської роботи успішною імпрезою, зорганізованою Українсько-Американською Централею для посилення акції будови Народного Дому. Старанням цеї Централі відбулося в неділю, 28. вересня в залі Купер Юніон велике Народне Віче, получене з вдалим концертом хорових та сольових пісень.

Імпрезу, заповіджену на годину 2-гу після полудня, відкрив з деяким опізненням голова Централі, Мартин Малетич, передаючи дальший провід Вічем адвокатові Михайлові Пізнакові. Нюйорська громада справді з видним вдоволлям повітала цього відомого і заслуженого свого робітника, що після довгої перерви, спричиненої службою в Армії, знову вернувся до своєї громади, щоб знову — як кажуть — ділити з нею долю й недолю. Після шістьох років перерви, адв. Пізнак ані трохи не відстав від українського громадського життя. Це він й сам ствердив, заявляючи, що аж тепер, як опинився знову між громадою, він почувається „дома". Згадуючи тих всіх наших борців і героїв, що в рядах нашої Армії боролися за свободу і мир на всіх побоєвищах світу, головно тих, які за ці ідеали віддали своє життя, приявні на заклик бесідника вшанували їх повстанням з місць та короткою мовчанкою. Згадавши ще коротко про ціль імпрези, адв. Пізнак подав до відома її програму, яка й почалася відспіванням американського гимну, що його виконав Український Національний Хор під проводом проф. Юрія Кириченка.

Першим „властивим" бесідником був проф. Лев Добрянський. Говорячи по англійськи, він коротко, але справді переконливо підкреслив необхідність репрезентативного Українського Нар. Дому в Ню Йорку, що був би справжньою українською централею в цій столиці світу. Видвигаючи незвичайно річево аргумент за аргументом, як з нашого внутрішнього американсько-українського, так і зі загльно-українського життя, бесідник доміг приявним закріпити в собі це переконання, що репрезентативний Український Народний Дім в Ню Йорку є не тільки найбільшою вимогою часу, але й справді справою чести насамперд нюйорської української громади та всіх американських українців.

Д-р Л. Мишуга в своїй промові з черги виказав важливість справи, для якої відбувалася і м п р е з а: необхідність Українського Народного Дому в Ню Йорку. В цьому місті, де сьогодні представники всіх країн світу нараджуючися над справами миру і дальшої долі народів, репрезентативна Українська Централя повинна б дати цим представникам уявлення про справжню Україну, свободолюбну і творчу, а не ту, яку компромітують Молотов, Вишинські та їхні слуги Мануїльські, надуживаючи безправно українського імені. Наводячи всілякі приклади з американського і українського життя, бесідник головно підкреслив факти з роботи і досягнень української громади в Ню Йорку, які творять одну з найславніших сторінок історії американських українців. Він наявно виказав, що Український Нар. Дім в Ню Йорку буде теж одною цеглиною, вложеною в ту величну будівлю, що її найбільшими трудами і жертвами здвигає ввесь українізький нарід.

Кінцевим бесідником був новоприбулий з европейської скитальщини д-р Роман Осінчук, від якого — як кажуть — ще заносило пахощами Рідної Землі. Д-р Осінчук, говорячи від імені нової української іміграції та її організації „Самодопомога", виказував і зі свого боку необхідність Української Централі в Ню Йорку, піддержуючи свої твердження теж аргументами з життя і потреб тих наших братів, які в останньому часі приїхали та дальше будуть приїжджати. Бесідник підкреслив головно бажання співпраці нової іміграції з давнішою й ця співпраця повинна виявитися теж в спільних змаганнях до здвигнення Українського Народного Дому в Ню Йорку.

На концертову програму імпрези склались виступи Українського Національного Хору під проводом проф. Ю. Кириченка, дует Марії Осадчук (сопран) і Андрія Цюпи (баритон) і сольові виступи Ольги Кузів (сопран) та Євгена Крука (тенор).

Хор відспівав: Кошиця „Журавлі", Кошиця - Кириченка „Ой на горі женці жнуть" та Давидовського „Стелися барвінку низенько" в першому виступі і в другому: Кошиця „Ой у полі Баришполі" з теноровим сольом Е. Крука, та дві композиції Кириченка: „Ой у полі керниченька" і „Гей Січ іде". Хор проф. Ю. Кириченка і цим разом виправдав здобуту вже протягом корткого часу свого існування свою славу, хоча цим разом не виступив у повному співочому комплеті. Найсильніше враження зробила пісня „Ой у полі, там у Баришполі". Хор в цілости дає найкращу запоруку, що його недалекий вже виступ в Тавн Гол буде гідним продовженням української хорової традиції на американській землі.

Марія Осадчук і Андрій Цюпа відспівали дуетом „Чи питаєшся, наше серденько" з опери Катерина та пісню „Ой ти старий Калабаю". Обидвоє мають милі голоси і теж виконання пісень було бездоганне. На фортепіяні акомпаніювала Марія Гребінецька.

Ольга Кузів, відмінно від хору та інших солістів, що виступали в народніх строях, виступила у вечірному одягу та відспівала Шевченка-Углицького „Ой одна я, одна" та Комарницького „Калину". Молода співачка заслужено збирала оплески публики. Акомпаніювала Марія Гребінецька.

Атракцією в концертовій програмі був виступ тенора Евгена Крука, що ще недавно належав до клієнтів УНРРА в таборі скитальників в Німеччині. Він відспівав Гайворонського „Лети ж моя думко" та „Я покинув свій край". Провідник імпрези, адв. Пізнак, дав синтезу одушевлення публики, називаючи Е. Крука „українським Сінатром". До його успіху причинилася теж Ольга Дмитрів своїм акомпаніяментом на фортепіяні.

Поодинокі точки програми „переплітав" своїми влучними заввагами адв. М. Пізнак, завжди звертаючи увагу на ціль імпрези та завжди підтверджуючи її новими переконливими аргументами. Власне адв. Пізнакові треба завдячувати в великій мірі успішність переведення програми імпрези.

Під час перерви розпродано „шери" на будову Народного Дому.

Велика заля Купер Юніон була майже заповнена; приявних було понад 1000 осіб.

ДЛЯ СТУДІЙ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.—В Злучених Державах є цього року біля 15,000 студентів, які прибули з чужих країн, щоб студіювати в американських університетах і каледжах. Інститут Міжнародного Виховання виготовив програму для Тавн Гол у Ню Йорку, яка дасть змогу багатьом чужинецьким студентам себе зарепрезентувати, а американцям краще обзнайомити їх з цею країною. Са картині бачимо студентів і студенток з Бурми, які зголошуються до участи в програмі.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,497 Штогран Івана, Михайла і Параски від Борон Степана.

11,498 Цюпка Степана, Павла від Цюпка Теодора син Ілька з с. Жуличі (Золочів).

11,499 Думчук Івана, Ясінчук Олекси, Вонцюк Петра від Кушнір Івана з с. Петрів (Городенка).

11,500 Смола Володимира з с. Весела Гора (Підгайці) від Гой Богдана з с. Михайлівка.

11,501 Мацячко Федора (в Монте Відео, Ураґвай) від Мацячко Анни.

11,502 Бурдик Теклі (Золочівська) з с. Підлинці (Золочів), Костюк Олекси (з с. Підлинці (Золочів), Золочівська Магди від Вертій Теклі.

11,503 Дружковська з Тарнова від Дублінська Гелени з Тисьмениці (Станиславів)

11,504 Ґрех Остапа, Романишин Василя з с. Медин (Збараж), Копаніс Анни з с. Денисів (Тернопіль) від Ґрех Володимира і Теклі (Гузар).

11,505 Боруцький Миколи з с. Трійця від Мельник Теклі.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

О. Ш., Филаделфія, Па. — Прийшло в полудень у понеділок, коли вже часопис вийшов. Допис пішов зараз до друку. Ще буде доволі часу на пропаганду Теґ-Дей.

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ ВУЙКА НА ІМЯ
Д А В И Д Ф Е Н А Н,
з села Нападівка, п. Кременець, Волиська губернія, Зах. Україна. Має перебувати десь в Дітройт, Міш. Прошу писати до:
IGNACE CZERNY,
8 Rue Royale,
Blanc Mesnil. Seine. et Oise.
France, Europe.

ПОШУКУЮ
МИХАЙЛА МЕЛЬНИЧУКА
з села Пеняни, повіт Броди, і
ВОЛОДИМИРА МАКСИМІВ,
також з того самого села. Хто про них знає, або вони самі, хай пише до:
KARLO MAKSYMIW
Bl. 8/ 96. Ukrainian Camp Lysenko,
(20) Hannover
Mockernst 21-27
Germany

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 29. вересня 1947 р. помер у Нюарку, Н. Дж., по довгій недузі

ГРИГОРІЙ ПРИШЛЯК,

член відділу 133 У. Н. Союзу.

Покійний прожив 64 роки, а походив зі села Вербилівці, повіт Рогатин. Полишив жінку Анну і троє дітей.

Похорон відбудеться в четвер, 2. жовтня, в год. 10. рано з укр. катол. церкви св. Йоанна Хрестителя. — В. Й. П.!

Уряд відділу 133.

ПОХОРОННА ПОДЯКА

ПОДЯКА

Дякую Українському Народному Союзові за так скоре виплачення мені посмертної запомоги по моїм дорогім мужу бл. п.

ДАНИЇЛА ТИМОЦЬ,

котрий походив з села Глидно, повіт Березів, Галичина. До Америки приїхав в 1909 році. Помер наглою смертю в фабриці при праці дня 25. серпня 1947. Похорон відбувся 28. серпня 1947 р. Прожив 54. роки.

Дякую Всч. о.о. Й. Шмондюк і Р. Марасчак О. С. М. за похоронні відправи і Панахиди. Дальше, дякую родині, всім приятелям, кумам, сусідам, знайомим, які з близька і з далека приїхали віддати останню прислугу Покійному. Також тим, що надіслали картки співчуття і вінки та за замовлення Служб Божих за Покійного.

Превеликим і тяжким смутком і жалем прибиті

жена АНГЕЛИНА і діти: МАРІЯ, АНТІН, ЙОАННА, МИХАІЛ, АННА і ОЛЬГА.

В. Й. П.!

ТАРЗАН ч. 1697. Джена в небезпеці.

Коли Джена зрозуміла, чому Таґа гнала за нею, вона спробувала покинути колибу.

Одначе озлоблена мати якраз тоді заскочила їй дорогу.

Коли Таґа побачила, що її дитини нема, вона вхопила перестрашену дівчину.

Джена знала, що лише один удар могутньої руки малпи вистарчить на її знищення.

Одначе не могла спустити руки на Джену.